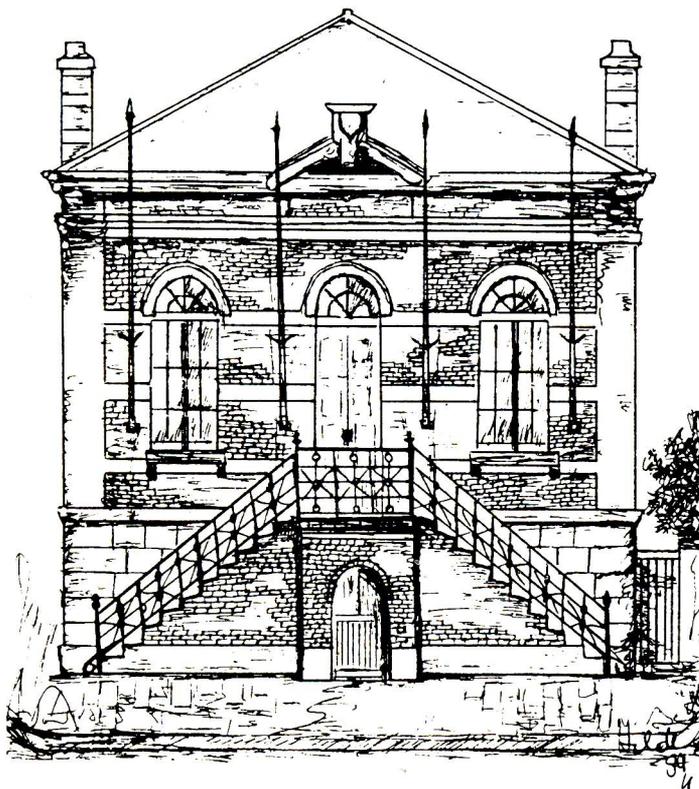

992

-

1992

HEEMKUNDE-KRING
'AMALIA VAN SOLMS'

Baarle-Hertog-Nassau

Baarlenaar van het jaar 1991

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms' stelt zich ten doel zich actief bezig te houden met het erfgoed van onze gemeenten met de bedoeling:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle uit vroegere tijden te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens vast te leggen voor het nageslacht.

De kring verzamelt hiertoe informatie over velerlei onderwerpen uit de historie van Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen in de ruimste zin des woords.

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms'
'HEEMHUIS'
Kerkstraat 4
2387 Baarle-Hertog

Bank: 10.38.94.969 Rabobank Baarle-Nassau
789-5615466-57 BAC Baarle-Hertog

Overname van artikelen of gedeelten ervan uit deze publikatie is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur.

Nieuwsbrief

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms"

Baarle Hertog-Nassau

---

verschijnt 4x per jaar

Losse nummers fl.6,25/125 BF

Redactie: Fons Raeijmaekers

Redactieadres: "Heemhuis"

Tel: 699586

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

7e jaargang no.3

oktober 1992

INHOUD

Voorwoord	A. Jacobs	82
Een stukje dagboek (4)	E. van der Linden	83
30 jaar geleden (6)	F Raeijmaekers	90
Dorpsstraat 50 Ulicoten	H. Janssen	100
Leuvense reis v. Adriaen de Roij	N. Ragas-Joosen	104
Hout als brandstof	A.v.Eijl-v.d.Klashorst	108
Arme Amalia (8)	A. van Tuijl	111
Zeskamp	H. Jacobs	115
Mededelingen		117

Voorwoord

Het grenzeloos heemkamp en de presentatie van 'Baarle in stukken' waren voor onze vereniging hoogtepunten.

Met de ruim 150 deelnemers kunnen we tevreden terugkijken naar het heemkamp. De werkgroep heemkamp had een goed verzorgd programma. De weergoden lieten het donderdagmorgen echter geheel afweten. Dit kon de pret niet drukken want vol goede moed toog men richting Turnhout. Dat Turnhout zoveel te bieden had op historisch gebied wisten veel van onze begeleiders zelfs niet: een zeer geslaagde Belgische dag. Op vrijdag bezochten wij eigen bedrijven en bijzondere plaatsen in onze gemeente. De ontvangst op beide gemeenthuizen werd bijzonder gewaardeerd. Ook het heemhuis stond de heemkampers aan en de pas gerestaureerde Belgische kerk was meer dan de moeite waard. Al met al een zeer geslaagd heemkamp getuige ook de vele bedankkaarten die we tot nu toe ontvingen. Werkgroep heemkamp bedankt voor de perfecte organisatie.

Op zondag 4 oktober zag ons bijzonder jaarboek 'Baarle in stukken' het daglicht. De H. Remigius had zijn verblijf in Baarle met enkele weken verlengd. Op humoristische wijze bood hij de eerste exemplaren aan de hoofdsponsors aan. Dit werd door de vele genodigden met applaus begroet. Het is een prachtig boek geworden dat volgens Remigius in geen enkele Boalse boekenkast mag ontbreken. De eerste reacties zijn zeer lovend. "In een adem uitgelezen", "Gezellig om in te kijken en te lezen", "Een sublieme uitgave" en "Dit hadden wij echt niet verwacht".

Complimenten voor alle auteurs en helpers dus, maar vooral toch voor de redactie. Zij zorgden ervoor dat 'Baarle in stukken' het daglicht zag. Wie het nog niet besteld of afgehaald heeft, moet snel zijn, want het loopt als een sneltrein.

Ook voor onze heemkalender 1993 is er grote belangstelling. Hij heeft in veel Boalse gezinnen een vaste plaats. De werkgroep heeft cafés en herbergen als thema gekozen. Een onderwerp dat velen aanspreekt, gezien de reacties die men krijgt bij de huis aan huis verkoop.

Alle kopers en verkopers van de heemkalender en 'Baarle in stukken' onze welgemeende dank. U ondersteunt hiermee op een geweldige wijze onze activiteiten. Zonder uw steun en medewerking kunnen wij niet vooruit. Nogmaals bedankt en tot kijk in het heemhuis.

A.W.J. Jacobs

Een stukje dagboek (4)

Op 9 september 1931 kwam ik weer terug in het 'van ouds bekende klooster' in Baarle-Nassau, ditmaal wel 'getoogd en gebeft', na een noviciaatsperiode van ruim één jaar in Groot-Bijgaarden, niet ver van Brussel. Met elf andere, vers gekweekte broedertjes begon er een nieuwe cyclus in mijn leven, nl. die van student op de Kweekschool.

In de zeventiger jaren vond men de naam 'de Kweekschool' te licht en werd ze omgedoopt in de 'Pedagogische Academie'; die naam had tenminste klank en voor zo'n naam ging je op zijn minst recht staan, met de pink op de naad van je broek ! Nu in de negentiger jaren wordt de 'Pedagogische Academie' zeer cryptisch omschreven als 'de Pabo' ! Mocht u toevallig weten wat 'de Pabo' betekent, laat 't mij dan effe weten...

Maar wij zaten in 1931 'op de Kweek'. Ik begon er met elf andere vers gekweekte broedertjes aan een nieuwe cyclus in mijn leven: die van student op de kweekschool. De nieuwe afdeling waarin we nu terecht kwamen, heette 'het Scholasticaat' en wij werden dan ook de 'scholastieken' genoemd. Wij stonden onder de leiding van Broeder Bernard Festraets, de overste.

In theologische zin ging je als scholastiek verder met je religieuze vorming, die jouw leven zou moeten bepalen en gelijktijdig studeerden we voor onderwijzer. Zo kwam er een sterk accent te liggen op studie en waarschijnlijk ontdekte ik hier de vreugde van het leren ! Niet dat dit zo voornaam is, gezond verstand is veel belangrijker, maar het verrijkte me wel en nieuwe werelden gingen voor mij open. Op de Kweekschool bleef de wereld minder aan mij verborgen, want ik was o.a. erg geïnteresseerd in het vak geschiedenis ... en in de dertiger jaren werd er geschiedenis gemaakt, voornamelijk in Duitsland.

De schetterende hysterische redevoeringen van een zekere Adolf Hitler waren in die dagen niet van de lucht; maar in 1932 was in Duitsland Heinrich Brüning nog Rijkskanselier. Ik weet nog goed dat ik in die dagen dweepte met Brüning, de 'katholieke kanselier', die tot mijn verbeelding sprak. Ik legde grote plakboeken aan met foto's, redevoeringen, uitspraken en teksten over Heinrich. Ik was zo vol van hem, omdat ik in hem, op dat moment, de enige Duitse leider meende te zien die Hitler zou kunnen bedwingen.

Wat een teleurstelling moest ik verwerken toen Brüning zijn plaats moest afstaan aan een zekere Von Papen, die toen op zijn manier de weg klaar

maakte voor "Hitler und das Dritte Reich"... dat zuizend jaar zou blijven bestaan...

Ik voelde me rot wanneer ik las over de jodenvervolging en ik voelde me wegzinken in een onzekere wereld, waarin Duitsland bewust werkte aan zijn leger en waarin Frankrijk en Engeland ingeslapen leken. Op 23 februari 1933 ging de Rijksdag in vlammen op en ik hoor nog het gebral van die dagen. Ik had medelijden met van der Lubbe, van wie men beweerde dat hij het had gedaan. Hij was bovendien nog een 'communist' ook. Ik beleefde het allemaal zo absoluut, maar dat kwam natuurlijk omdat ik nog zo jong en onervaren was.

De gewone dagen verliepen volgens het reglement en je verrijkte je kennis met knappe leraren, die vol toewijding waren en altijd voor je klaar stonden. De Kweekschool van Baarle diende in de dertiger jaren uitsluitend voor intern gebruik. Sinds 1930, het jaar waarin men het 'jus promovendi' (= recht tot examineren) had verkregen, leverde de Kweekschool kers-versbroedertjes-met-onderwijs-akte af. De Directeur van de Kweekschool was toen Broeder Eduard. Hij gaf wiskunde, een vak dat toen al moeilijk was voor velen, evengoed als tegenwoordig. Broeder Alexius gaf geschiedenis en Engels; van Alexius vertelde men dat hij ieder jaar, op dezelfde dag dezelfde mop placht te vertellen, want die stonden met potlood opgetekend in zijn geschiedenisboek of in zijn 'Step by step'. Onze pedagogiekleraar was broeder Hubertus. Hij was toen bezig met zijn hogere pedagogische studies, amper enkele jaren ouder dan wij. Dit leidde tot eindeloze discussies over de puberteit !

De meest wonderlijke leraar die ik in mijn leven ooit ontmoet heb, was mijnheer van Gennip. Hij gaf tussen 1931-1935 plant- en dierkunde aan onze kweekschool. Hij kwam helemaal uit Vught en dan vertelde hij ons dat zijn vrouw hem die morgen gezegd had, dat hij het niet moest proberen om een 'broedertje' een onvoldoende te geven. Vandaar dat mijnheer van Gennip ook nooit een onvoldoende gaf.

Toen ik eens voor een examinerator moest verschijnen, riep hij me, één uur voordat het tentamen zou beginnen, bij zich en nog wel in het voorportaal van de W.C. Daar stond een groot boeket met bloemen en onkruid in een emmer. Ik moest het allemaal benoemen en ik hoor hem nog vragen: "Wat is dit en wat is dat? Hoeveel bloemblaadjes? Hoeveel schutblaadjes? Hoeveel meeldraden? Gekarteld? Getand?" Natuurlijk had ik voor het vak 'Kennisd der natuur' een voldoende. Zo laat menselijke goedheid heel wat meer indruk achter in een mensleven dan strengheid en strikte 'rechtvaardigheid'...

Waar een leerling in 1930 al niet mee overweg kon, evenmin als een leerling uit 1980-1990 dat is de onrechtvaardigheid. Dat is dan ook een levensles voor mij geworden die ik geleerd had bij die zeer menselijke leraar mijnheer van Gennip!

Zoals ik al zei was de man die met onze geestelijke leiding was belast, broeder Bernard Festraets. Hij zal toen een goede dertiger zijn geweest. Hij was inderdaad een wonderlijk man. Zeer begaafd, een beetje rond van lijf en leden, zo uit een portret van Breugel gestapt! Ondanks het feit dat hij in België was geboren en getogen, bezat Bernard, naast zijn Belgische onderwijsdiploma's, drie Nederlandse middelbare bevoegdheden: tekenen, Frans en Nederlands.

Bernard was enorm bedreven in de voordrachtskunst, wat hij ieder jaar opnieuw bewees bij het steeds terugkerende feest rondom de kerstboom. Hij was een knappe toneel-dirigent, die zelf de decors bouwde, waarin hij zich zo heerlijk kon uitleven. Ook was het een genot om hem te zien 'smikkelen', als hij op een hoogtijdag 's middags aan tafel een lekker gebraden kippetje aan het verorberen was...

In de kerstnacht van 1929 zou hij de nachtelijke dienst nog grotere luister bijzetten. Plechtig zou hij, voordat het 'In Medium Silentium' zou worden ingezet, twaalf klokslagen door de kapel doen zweven. Daartoe had hij, ergens op zolder, een oude wit-glazen grote lampekap gevonden, die, als je er zachtjes tegenaan sloeg, een donkere zachte toon deed weerklinken. De twaalf misdienaars, waarvan ik er toen één was, stonden gespannen toe te kijken. Zenuwachtig, zie ik Bernard nog staan, in de ene hand zijn lampekap en in de ander een met een fluweel omwonden stok. Toen ging zijn arm omhoog en die daalde weer; tikte tegen de lampekap... die aan diggelen vloog, tot groot plezier van jong en oud.

Op Sacramentsdag begaven we ons naar de Sint Remigiuskerk. Getoogd en gebeft schreden wij voort van de kerk naar het rustaltaar, ginds ver weg langs de Turnhoutseweg. Als ik me goed herinner lag het rustaltaar schuin tegenover het huis van Chat Vermeeren. Wij zongen het *Lauda Sion* en het *Page Lingua* en andere Latijnse gezangen die ondersteund werden door de klanken van de plaatselijke harmonie. Als je dan een blik wierp naar links of rechts, dan zag je de versierde Madonna-beeldjes voor de ramen staan, tussen een zee van bloemen.

Je voelt wel dat in zo'n religieus milieu de hoogtepunten van het leven zeer nauw verbonden waren met de kerkelijke hoogtijdagen van het jaar en die waren er nogal wat: natuurlijk Kerstmis, Pasen en Pinksteren, maar even-

zeer het feest van Maria Onbevlekt Ontvangen op 8 december, Sacramentsdag, Petrus en Paulus, het feest van het Heilig Hart, Sint Joseph en het feest van de stichter op 15 mei.

Heel ons leven werd bepaald door die steeds weer terugkerende pieken en zo werden we als het ware ingesponnen in het rijke, roomse leven...

Of ik het erg vond? Helemaal niet, immers dit was een wereld, dit was een leven! Bij bepaalde feestdagen in de zomer hoorden wedstrijden tussen de leraars, de kwekelingen en de juvenisten; voetbalwedstrijden en wedstrijden in Bal d'Ath; dit was een soort kaatsspel dat bekend was in het Belgische plaatsje Ath; het was een prachtig gemeenschapsspel.

Op 15 mei en op 8 december was er altijd een grote toneelvoorstelling, waar maandenlang voor werd gerepeteerd. De mis en het lof weerklonken dan meerstemming. Dit was een wereld die leefde, al was ie dan rijk en rooms! Het was inderdaad een andere wereld dan de onze nu, nu we 's avonds uren lang, stom passief neerzitten in royale fauteuils, om te turen naar een kastje dat wij televisie noemen. Nee, die tijd van mijn jeugd komt zo nooit meer terug en ik heb er geen spijt van dat ik die tijd heb mogen beleven.

Natuurlijk werd er geturnd in onze grote gymnastiekzaal. We vlogen met onze benen tegen het plafond van de zaal als we met 'de ringen' bezig waren. Ook aan de rekstok wisten we de meest acrobatische toeren uit te halen, die toen nog niet in aanmerking kwamen van het olympisch goud. Wij voetbalden al voordat Johan Crujff geboren werd en dat met een ernst die alles overtrof. Wij speelden 'op den Tommel', als jullie Baarlenaren dat nog iets zegt! Daar 'op den Tommel' was een zanderig voetbalveldje, dat aan vier kanten omringd was door dennenbossen... Hoe we daar terecht kwamen heb ik nooit begrepen, maar we moesten wel 'als we thuis kwamen', met onze benen in een teil met water, want ze waren dan zo zwart als roet. Maar daar 'op den Tommel', in dat mulle zwarte zand speelden we eerlijke wedstrijden, soms om een gouden beker... een opgepoetste petroleumlamp! Jaap, de aanvoerder van de tegenpartij, was een onvergetelijke vriend, wiens overlijden ik moest vernemen in 1966, toen ik in Kameroen werkte; hij was toen 49 jaar jong.

En zo gaat het leven verder: je wint en je verliest; je kent vreugde en verdriet.

Te midden van al die scholastieken -broeders in opleiding- zo tussen 1931 en 1935 was er één broeder, die boven allen uitstak en dat was broeder Jozef, Jan Klingel!

Jan was eigenlijk een genie, zonder dat wij dat wisten. Hij had een speciale antenne voor alles wat met de wereld van de radio te maken had.

Uit mijn Dagboek neem ik het volgende over:

Jan Klingen, Broeder Jozef ...

Als kwekeling waren we zeker één jaar samen opgetrokken. Jan was twee jaar ouder dan ik en op de Kweekschool had hij zich al ontpopt als een radio-expert, toen de radio nog in de kinderschoenen stond. Toen ik in augustus 1948 in Huize 'de la Salle' in Heemstede arriveerde, was de herinnering aan Jan nog erg levendig.

Vanaf het begin van de oorlog zat hij in het verzet, waar hij als radio-expert functioneerde. Zoals zovele schakels in een geheel werd ook zijn groep verdraden door een zekere Antonius van der Waals! Hij kwam met zijn vrienden in de strafgevangenis van Scheveningen, waar hij op 24 januari 1942 in de duinen gefusillieerd werd. Vlak voor zijn dood schreef Jan de volgende brief aan zijn ouders en zijn familie:

Den Haag: 24 jan. 1942

Lieve ouders, broers en zuster,

Mijn laatste brief! Het valt mij zwaar op deze manier van jullie afscheid te nemen. Ik ben evenwel klaar om voor hem te verschijnen, van wie ik dit leventje kreeg en aan wie ik het met graagte terug geef.

Menselijke tussenkomst heeft niet meer mogen baten en Gods tussenkomst heeft anders over mij beschikt. Veel troost heb ik van jullie bezoeken en medeleven gehad en ik kan met een gerust hart de grote reis aanvaarden. Ik zal jullie steun zijn en reken op jullie gebed. Verdeel onder elkaar de kleine herinneringen die ik naliet en laat deze dingen de aanleiding zijn dat jullie dikwijls aan mij denken.

Nog eens, ik weet wat voor spelletje ik gespeeld heb en ik wil ook ten volle de verantwoordelijkheid daar voor dragen. Al met al kan ik zeggen dat mijn leven niet onvruchtbaar is geweest, alhoewel er veel fouten aan kleven.

In deze laatste ogenblikken -ik schrijf een half uur voor mijn dood- heb ik een priester bij me. Ik ben klaar voor de grote reis!

Groet alle bekenden in Alem en Heemstede en zeg hen dat ik als een kerel de dood in ga. Groet ook familie v.d. Biezen, Steenbakkers, Hellings, Smits, Dobbe, Armand enz. Ook Riexske niet vergeten. Allen zal ik boven gedenken, reken daarop. Sterven is niet moeilijk, wanneer men zoals ik zich kan voorbereiden.

Allen, bekend of onbekend, die iets voor mijn gratieverzoek hebben gedaan, dank ik hartelijk.

Tot ziens, hierboven. Leef met God, dan is het goed! Gegroet allemaal, Mamma, Papa, Nelly, Simon, Tilly, Leo, Joep en Tonny. Breng ook mijn groet over aan de oud-collega's op onderwijs en radiogebied in Haarlem en Heemstede.

Jan.

Bid voor mij, Jan.

Mocht u ooit in Alem komen, waar vader Klingen hoofd der school was, dan vindt u op de Dijk een monument, waarop u kunt lezen:

Hier vielen op 24 september 1944 Johannes Klingen en diens dochter Tilly uit Alem en L. Boelen uit Zaltbommel als slachtoffers van de Duitse terreur.

En in februari 1945 is Leo Klingen, een broer van Jan, die een opdracht van Noord Nederland naar het bevrijde Zuiden moest brengen, in de Maas verdronken. Onze vrijheid werd inderdaad wel duur betaald!! ...

Op 14 juni 1935 werd mij de 'Akte van Bekwaamheid als onderwijzer' uitgereikt. Dit was de succesvolle afsluiting van zeven jaren studeren in Baarle-Nassau. Het stond toen al vast dat ik naar Egypte zou vertrekken. Immers er was in 1935 geen plaats in de lagere scholen van Nederland voor pas afgestudeerde kwekelingen. Die werden, in afwachting van betere tijden (?..) op wachtgeld gezet! Aangezien onze congregatie zat te springen om leerkrachten kostte het ons geen moeite om in de Libanon, Palestina of Egypte te werk gesteld te worden. Wij vertrokken vrijwillig!

Ik ging toen twee weken naar huis, op vakantie; pa was toen 53 jaar oud, moeke 50; Jo 21; Riek 14; Wim 12; Piet 11; Nelly 10 en Jan 6 jaar. Ik vermeld er dit expres bij omdat ik ze nadien pas elf jaar later zou terug zien... Ik nam dus van mijn broers en zusjes (behalve Jo) afscheid als kinderen die ik later als mannen en vrouwen zou terug zien. Het laatste afscheid thuis was niet gemakkelijk en ik hoor, hier en nu nog, hoe 'moeke' huilde...

Vlak voor mijn definitieve vertrek vanuit Baarle om de 'grote wereld in te gaan' ging ik nog even naar de kapel en wat ik nu schrijf is echt gebeurd; je kunt het geloven of niet. In mijn kinderlijke ontroering, al was ik dan twintig, bad ik tot God dat ik deze vertrouwde kapel zou mogen terug zien op mijn dertigste, op mijn veertigste, op mijn vijftigste levensjaar, zozeer voelde ik me verweven met deze gebedsruimte. En iedere keer zag ik daar voor mij

---

deze kapel in al haar properheid, badend in het stralende zonlicht! Maar toen ik bad: "Heer, maak dat ik deze kapel terug zie, wanneer ik straks zestig mag zijn" toen was het net of alle glans wegviel... Ik snapte er eigenlijk niets van... er zal wel een dikke wolk voor de zon geschoven zijn.

Maar toen ik in 1975 zestig jaar werd, was Baarle-Nassau geen klooster meer rijk. Door gebrek aan roepingen had men de gebouwen aan de gemeente Baarle-Hertog verkocht en daarmee had de kapel als kapel opgehouden te bestaan...

Gaat u de volgende keer met me mee naar Egypte.

Broeder Embert van der Linden Oss, ook br. Gabriël.

30 jaar geleden

Gloria naar de derde klas KNVB

Ondanks alle sombere voorspellingen en ondanks het feit dat de promotiecompetitie begon met vier nederlagen, is Gloria er in geslaagd het onmogelijk gedachte te bereiken: promotie naar de derde klasse K.N.V.B. !!

Gloria, dat op 14 januari 1945 werd opgericht, begon in de tweede klasse van de afdeling Brabant (een derde klas was er toen nog niet). Reeds na 1 seizoen promoveerde zij naar de eerste klasse van de afdeling. Onafgebroken werd in deze klasse gespeeld vanaf het seizoen 1947/48 tot en met het seizoen 1959/60. Toen werd het zgn. 'voetbalwahalla' bereikt nl. de grote K.N.V.B. Nog horen we onze meest pessimistische supporters zeggen: "Daar vliegen ze binnen één of twee jaar weer uit !" Ze kregen gelijk ook, alleen hebben ze zich van richting vergist.

Baarlese verkenners hebben een ouder-comité

Een vergelijking gaat nooit helemaal op, maar toch zou men elke vereniging kunnen vergelijken met een lange berg-etappe in de welbekende Tour de France. Zo'n bergetappe heeft zijn hoogtepunten en dieptepunten. Zo is het ook gesteld met onze verkennersbeweging.

Na het vertrek van Br. Stanislas, begonnen wij aan een lange afdaling, steeds dieper. Onze drumband verdween, het ledental viel terug en ons hoofdkwartier werd een beetje verwaarloosd.

Onze 'berg', ons ideaal hebben we zo hoog gesteld, dat we bij het bereiken ervan, op het vroeger niveau belanden, toen we in onze groep: 40 welpen, 24 verkenners en 12 voortrekkers hadden.

Ongeveer een jaar geleden zijn we met deze moeilijke maar niet onaangename klimpartij begonnen. U hebt het zeker wel gemerkt; er zit een stijgende lijn in onze beweging.

Hoe dikwijls zien we dan niet, dat de favoriete renners in de Tour een beroep doen op hun 'waterdragers'. Dat dachten de leiders ook en riepen een ouder-comité in het leven.

Een vijftal vaders, die met raad en daad de leiders zullen helpen om het gestelde ideaal te bereiken. Het ouder-comité heeft twee specifieke taken op zich genomen en wel de her-oprichting van de Drumband en het onderhoud

van ons hoofdkwartier.

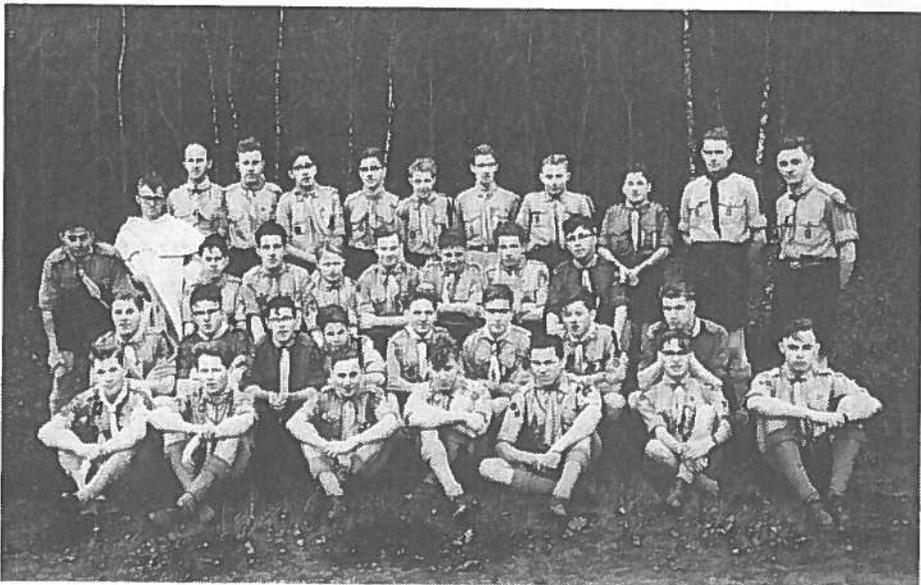
Dit is echter niet het voornaamste; het belangrijkste is, dat het ouder-comité, voor ons, leider, een morele en daadwerkelijke steun is bij de vaak moeilijke problemen, waarvoor we gesteld worden bij de mede-opvoeding van de hedendaagse jeugd.

Bij een eeuwfeest

Op 12 juni was het precies 100 jaar geleden dat de Congregatie der Broeders Franciscanen van 't Heilig Kruis in Waldbreitbach (Duitsland) werd gesticht. Alhoewel deze congregatie sinds 1931 ook een klooster heeft in Nederland en wel in Baarle-Nassau, is er hier nog weinig over deze congregatie bekend.

In alle stilte hebben de Broeders van het Hooghuis hier reeds ruim 30 jaar hun zegenrijk werk verricht en de gelegenheid die het eeuwfeest van hun congregatie biedt, wordt dan ook gaarne aangegrepen om de geschiedenis en het doel en streven van deze congregatie uiteen te zetten.

De congregatie werd op 12 juni 1862 gesticht te Waldbreitbach door Peter Wirth, geboren te Niederbreitbach op 15-10-1830 als de jongste van vier kinderen in een arm gezin. Negen jaar oud was hij reeds wees en werd hij als pleegkind opgenomen in het gezin van zijn patroon, de schoolmeester van Niederbreitbach, Johan Peter Andries.

Gaarne zou hij priester worden en zich wijden aan de verzorging van weesjongens. Helaas ontbrak het aan geld om de studie voor het priesterschap te kunnen bekostigen.

Peter Wirth ging niet bij de pakken neerzitten en hij leerde een vak om in zijn eigen onderhoud te kunnen voorzien. In korte tijd haalde hij zijn mees-tertittel als schoenmaker.

Toch bleef het verlangen bestaan iets meer voor God en de medemensen te doen en hij nam het plan op een kloostercongregatie te stichten.

In Anton Weber vond hij zijn metgezel en via allerlei moeilijkheden werd dit verlangen tenslotte bewaarheid op 12 juni 1862, toen beide jongemannen in de kruiskapel te Waldbreitbach hun professie deden als broeder Jacobus (Peter Wirth) en broeder Antonius (Anton Weber). Hun eerste klooster was de kruiskapel waar zij vier kleine kluizen tot hun beschikking hadden. De congregatie was gesticht.

In 1866/67 werd een nieuw huis gebouwd, hetgeen de voorloper was van het latere moederhuis. Nieuwe kloosters werden gesticht en reeds aan het begin van de Tweede Wereldoorlog waren er 41 huizen en een 500-tal broeders. De sichter zelf heeft van deze groei weinig gezien, want in 1871 stierf hij als slachtoffer van zijn naastenliefde, toen hij in Linz waar hij tijdens een pokkenepidemie de zieken verzorgde, zelf werd aangetast met deze kwaal.

In 1931 vestigden de broeders zich in Baarle-Nassau op het Hooghuis. Geleidelijk aan hebben wij allen dit klooster zien uitgroeien tot het prachtige geheel wat het nu is. De moeilijkheden die hiermee gepaard gingen zullen alleen degenen die ze zelf ondervonden kunnen begrijpen.

Op het ogenblik staat het klooster te Baarle-Nassau volledig onder Nederlandse leiding. Overste is broeder Paschalis en plaatsvervangd overste broeder Lothar. Er zijn 13 broeders en 1 pater en er zijn 65 mensen in de verpleging. Zo komen we vanzelf tot het doel en streven van de congregatie. Feitelijk kan het in één woord worden samengevat: naastenliefde. Het beoefenen van praktische naastenliefde in zijn velerlei mogelijkheden en vormen: de verpleging van ouden van dagen, zieken en geestelijk gestoorden, het opvoeden van wezen en verwaarloosde jeugd enz...

In Baarle-Nassau houden de Broeders zich bezig met verzorging van oude mannen welke hen o.a. door de r.-k. Reclasseringsvereniging en de vereniging r.-k. Landkolonie zijn toevertrouwd.

Baarlese deelname aan vierdaagse 24 juli-27 juli 1962

Dinsdag 24 juli gaat de vierdaagse, het grootste wandelfestijn van Nederland, weer aanvang nemen. Ook onze gemeente telt enkele sprotieve inwoners die de moed hebben aan deze monsterwandeltocht deel te nemen.

Gemeente-secretaris H. van Gompel, die reeds drie maal de tocht met succes volbracht, gaat het thans voor de vierde maal proberen. Ook André Kusters uit Ulicoten loop voor de vierde maal mee. Zijn broer Wim maakt zijn debuut. De aankomst zal vermoedelijk op het televisiescherm te volgen zijn.

Verslag na de vierdaagse Nijmegen:

Zoals andere jaren werd ook dit jaar weer door verschillende inwoners van Baarle-Nassau en Ulicoten aan het grootste wandelfeest van Nederland deelgenomen. Voor zover bekend verschenen negen personen uit onze gemeente aan de start. Aangezien er bij deze vierdaagse zeer veel uitvallers waren door het slechte weer, mag men deze deelnemers toch wel even feliciteren, onder hen was geen enkele uitvaller ! Allen mochten de vierde dag aan de finish, overladen met bloemen en voeten met of zonder blaren, het vierdaagse-kruis in ontvangst nemen.

De deelnemers uit Baarle-Nassau waren: de heer H. van Gompel, gemeente-secretaris; wachtmeester 1ste kl. Swaans; serg. Keppel; serg. Klein; de heer J. van Gent en marinier Bayens. Uit Ulicoten liepen mee: luchtwachter A. Kusters; soldaat W. Kusters en onze benjamin Johan de Swart.

'De paus van België': als de dag aanbreekt

Pater Werenfried, die behalve 'Spekpater' ook wel 'de paus van België' genoemd wordt, sprak op 30 juni in het Damiaancollege te St. Oedenrode over de dag X.

Het is de dag waarop het Ijzeren Gordijn zal opengaan en eens zal dat gebeuren. Het besef omtrent de juistheid hiervan is noodzakelijk voor ons als christenen. Wij moet leven vanuit een tweevoudige overtuiging: de christelijke overtuiging, welke de verlossing en verrijzenis van alle onderdrukten centraal stelt, en de democratische overtuiging, die op den duur altijd sterker is dan tirannie en onderdrukking.

Oostpriesterhulp treft alle voorbereidingen voor de dag X en welke jongens en meisjes willen zich niet als leek inzetten om voor één of misschien twee

jaar naar Oostenrijk te gaan, de dertig zusters te Salzburg helpen het werk te verrichten dat eens in Tsjecho-Slovakije nodig zal zijn ? De priesters achter het IJzeren Gordijn hebben het zo hard nodig.

Irene Voeten behaalt triomf van eerste prijzen

Zondag 15 juli was het weer Irene Voeten, onze Weense zangeres uit Baarle, die op het songfestival in Rijen de eerste prijs in de wacht sleepte. Weer, want dat presteerde ze de week ervoor ook in Alphen en Gilze, op één en dezelfde avond. In Alphen moest ook nog een finale worden betwist, maar Irene veroverde glansrijk de beker en dat is nu nummer twaalf in zes maanden tijd. Deze buitengewone prestaties zetten haar in het volle licht van de schijnwerpers, temeer omdat ze haar zang zelf begeleidt door de cither. Irene woont al vele jaren in Baarle, maar Wenen is haar geboortestad, waar de cither het nationaal instrument is.

Nieuwe wijk te Baarle-Hertog

De gemeenteraad van Baarle-Hertog heeft gemeend voor de benaming van plein en straten in de nieuwe wijk te moeten putten uit de geschiedenis van Baarle, om deze alzo levendig te houden bij de bevolking.

Aldus krijgt het centrale plein de naam Hertog Hendrik I Plein, de hertog van Brabant (1186-1235) die de enclaves van Baarle-Hertog heeft doen ontstaan. De straat die dit plein met de Kerkstraat verbindt, wordt de Pastoor van Herdegomstraat (28 april 1617-2 oktober 1675) en de straat naar de Molenstraat de Amalia van Solmsstraat, deze beide straten geheten naar de personen die na de Vrede van Munster in 1648 de enclaves hebben behouden.

Een momenteel nog te trekken straat ontvangt de naam van Gravin Hilsondisstraat, in wiens geschriften in 992 voor het eerst de naam Baarle wordt ontmoet, en die toen reeds volgens deze geschriften het altaar (de kerk) van Sint Remigius had gesticht.

Zaterdag 28 juli wordt een grote dag voor de nieuwe wijk. De nationale Voorzitter en de Inspecteur-Generaal van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, na reeds herdenkingsstenen te hebben geplaatst in gelijkaarige nieuwe wijken te Vosselaar en Turnhout, zullen ook te Baarle-Hertog een herdenkingssteen plaatsen. Wij verzoeken dringend de bewoners van de nieuwe wijk hun huizen te bevelgen.

Wandelvereniging te Ulicoten

Daar er steeds meer belangstelling komt voor de wandelsport zijn er een paar initiatiefnemers geweest die het aangedurfd hebben om hiervoor in Ulicoten een vergadering te beleggen om zodoende tot de oprichting te komen van een wandelclub.

De opkomst was boven de verwachtingen en er werd besloten om een wandelclub op te richten onder de naam R.K.W.S.V. U.W.V.

Inmiddels heeft deze vereniging al twee wandeltochten meegelopen en wel één in Dongen en één in Eindhoven. In Eindhoven behaalde zij een fraaie derde plaats, waarmee zij ook haar eeste beker in de wacht sleepte. Wat dus voor deze nog zeer jonge vereniging werkelijk een prestatie genoemd mag worden. Op zondag 29 juli zal U.W.V. in marstempo op bedevaart gaan naar Meersel Dreef.

Baarles verkennerwerk van maanden in vlammen op

Woensdagmorgen 25 juli om 2 uur brak er brand uit in het leegstaande huis in de Kerkstraat, waar de verkenners hun opslagplaats voor hun oud-papier-aktie hadden. De Hollandse zowel als de Belgische brandweer waren spoedig ter plaatse, waar de brand met groot materiaal werd bestreden. Aan belangstelling ontbrak het ook niet, want doordat het huis tot aan de nok met papier was gevuld, werd het een pracht-schouwspel. Voor de verkenners was dit echter minder prettig.

Eerste H. Mis Hub Gulickx

Dinsdag 31 juli te 10 uur eerste heilige mis in de parochiekerk Sint Remigius, opgedragen door Hub. Gulickx, dominicaan.

Na de heilige mis zegen door de nieuwe priester.

Daarna stoetsgewijze naar zaal Adriaensen. Receptie van 2 tot 3 uur. Aanbieding geschenk te 4 uur. Serenade door de harmonie te 8 uur.

Adr. Verheijen uit Ulicoten pauselijk onderscheiden

Donderdag 2 augustus werd in het parochiehuis te Ulicoten de algemene jaarvergadering van r.-k. Boerenbond 'St. Bernardus' gehouden. Men was de avond begonnen met een avondmis voor het geestelijk en tijdelijk welzijn van de leden, waarna een koffietafel werd aangeboden.

Na het officiële gedeelte kwam het meer feestelijke gedeelte van de vergadering. Vorig jaar had de heer Adr. Verheyen zich niet meer herkiesbaar gesteld, nadat hij veertig jaar in het bestuur van de Boerenbond zitting heeft gehad. Bij die gelegenheid werd hij wegens zijn vele verdiensten voor het verenigingsleven te Ulicoten en voor de Boerenbond in 't bijzonder benoemd tot erevoorzitter. Zonder hem zou de N.C.B. in Ulicoten niet zijn geweest wat ze nu is. Men vond het dan ook een te eenvoudig afscheid. De geestelijk adviseur, pastoor van Steen, maakte dan ook met blijdschap bekend, dat het Z.H. de Paus behaagd had hem te onderscheiden met het ereteken 'Pro Ecclesia et pontifice' en dat hij dit moest zien als dank en waardering voor het vele dat hij voor het verenigingsleven en voor de Ulicotense gemeenschap had gedaan en vooral ook voor zijn werk als wethouder. Bijna veertig jaar had hij zitting in de gemeenteraad, waarvan ongeveer 30 jaar als wethouder.

De voorzitter van de Boerinnenbond, mevrouw Geerts-Geerts, dankte hem voor zijn adviezen en omdat hij sinds de oprichting van de Boerinnenbond in 1928 steeds op alle bestuursvergaderingen en alle algemene vergaderingen aanwezig was geweest.

Schijnwerper op de K.A.B. Baarle-Nassau

Woensdag 15 augustus gaat wederom de jaarlijkse processie. De opstelling van de deelnemers en de tijd van het vertrek kunt u in de kerk horen. Wij doen als bestuur een beroep op al onze leden om hier zoveel mogelijk aan deel te nemen. Laat dit een massale opkomst worden, blijf niet langs de weg staan, maar toon dat wij als katholieke arbeiders onze plicht willen vervullen ten opzichte van de kerk en zo onze hulde en dank betuigen aan Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, opdat onze K.A.B. mag blijven groeien en bloeien.

Handboogschieten Baarle-Hertog

Zondag 12 augustus organiseerde 'Recht door zee' de jaarlijkse wedstrijd, waaraan deelnamen Gilze, Alphen en Baarle.

Uitslag zestal:

De Romeinen, Gilze	435 pt.
Recht door zee, Baarle	404 pt.
Landbouwers Eendracht, Alphen	349 pt.
Concordia, Alphen	331 pt.

H. Bernardusfeest Ulicoten

Wederom is de feestdag van H. Bernardus aangebroken en zoals zovele jaren zullen talrijke pelgrims van dichtbij en veraf komen om de grote Heilige te vereren en hun tijdelijke en geestelijke belangen aan hem aan te bevelen. Nog steeds blijft het woord van de katechismus waar: "Het is goed de Heiligen te vereren en aan te roepen, want het zijn de vrienden van God".

Moge dat oude vast geloof bewaard blijven. Moge in deze tegenwoordige tijd van onverschilligheid en ongeloof het voorbeeld van zo talrijke pelgrims met hun vast geloof een voorbeeld zijn voor anderen.

R.K.S.V. Gloria Dameshandbal Baarle-Nassau

In een op vrijdag 17 augustus in het jeugdhuis gehouden vergadering werd in principe besloten tot het oprichten van een damershandbalafdeling als onderdeel van de r.-k. sportvereniging Gloria.

Er gaven zich dertig voorlopige leden op.

Cuba-nieuws Boerenjeugddagen Baarle

De zeer late oogst is er de reden van geweest dat wij de boerenjeugddag een week uitgesteld hebben. Ze worden dus georganiseerd op woensdag 12 en zondag 16 september.

Vooraf het programma van de meisjes is sterk uitgebreid. Dit is ook de aanleiding geweest dat de wedstrijden van zaterdag zijn verplaatst naar woensdag.

De meisjes zullen in de voormiddag elkaar bekampen in het bloemenschikken en het opmaken van koude schotels. 's Namiddags zullen zij hun vaardigheid en kennis tonen in een modeshow. Dit is een geheel nieuw evenement. Zij mogen alleen showen met een eigen-gemaakt kledingstuk.

De jongens kan men bezig zien in een ploegwedstrijd en met veebeoordelen. Bij de ploegwedstrijd werd ook voorgesteld om hier een wedstrijd voor paardploegen te organiseren. Wij willen gaarne dit voorstel uitvoeren, mits er voldoende deelnemers voor zijn.

Om plm. 16.00 uur zullen zowel jongens als meisjes hun kunnen tonen bij het handmelken.

Wij hebben de culturele wedstrijden, die in voorgaande jaren 's avonds van de eerste dag werden georganiseerd, verplaatst naar een dag in het wintersei-

zoen. Dit jaar zullen wij de eerste dag van onze boerenjeugddagen afsluiten met een dansavond.

Programma zondag 16 september:

1. Defilé door het dorp
2. Oefeningen jury
3. Massademonstratie
4. Demonstratie winnend achtstal
5. Pyramidebouw
6. Hindernisrace meisjes
7. 1500 meter jongens
8. Springen ruiters
9. 800 meter meisjes
10. Ponyrace jongens
11. Hindernisrace jongens
12. Korfbal ruiters
13. Vrije oefening meisjes
14. 800 meter jongens
15. Stoelrijden ruiters
16. Koppelwedstrijd jongens
17. 400 meter meisjes (of estafette)
18. Touwtrekken
19. Hoogspringen
20. Koppelwedstrijd ruiters

Grote moto-cross Baarle-Nassau

Zondag 9 september zal op het welbekende circuit aan de Bredaseweg een grote motorcross verreden worden. Hieraan zullen deelnemen de 250 cc junioren, de 50 cc senioren en de zijspannen. Men verwacht in totaal een 70-tal deelnemers.

Mededeling

Vanaf maandag 17 september is het postkantoor van Baarle-Hertog overgebracht naar Molenstraat 2. Het kantoor is geopend van 10 tot 12 uur en van 13.30 tot 14.30 uur. 's Zaterdags om 12 uur gesloten.

Baarle-Nassau krijgt diepvries

Op het ogenblik is men druk bezig een diepvrieskluis in ons dorp op te richten. De heer C. Martens, Burgemeester Mensenstraat 1 te Baarle-Nassau heeft het initiatief genomen op achter zijn woning een diepvriescentrale met ongeveer 200 loketten te bouwen. De inwoners van Baarle zullen dit initiatief van harte toejuichen.

Vermoedelijk zal in begin oktober een voorlichtingsavond worden gehouden. Tijdens deze avond zullen u de voordelen van diepvries uiteengezet worden en u zult constateren dat u voor zeer weinig kosten en moeite het gehele jaar door vers vlees, groente, fruit, vis en gevogelte kunt eten; de inmaak wordt overbodig. Tevens zal op deze avond een en ander worden medegedeeld omtrent werkwijze van deze inrichting, verpakking, inbrengen, uithalen enz.

Fons Raeijmaekers

Dorpsstraat 50 te Ulicoten : korte historiek

Het huidige huis gelegen Dorpsstraat 50 te Ulicoten is in 1919 gebouwd door H.A. Martens-Geerts. Momenteel woont er de W.A.C. Leijten. Het betreft hier een perceel gelegen naast de kerk, ongeveer 70 meter richting Meerle.

Bijna 300 jaar geleden, in het prille begin van de 18de eeuw, staat hier de herberg en brouwerij van Cornelia Cornelii Tuytelaers.

Enkele genealogische gegevens:

Arnoldus Cornelii Tuytelaers X Adriana.

Cornelius Arnoldi Tuytelaers X Catharina Joannis Cornelii Gillis :
schepene, geboren Baarle-herzog 8 januari 1637

Cornelis Cornelii Tuytelaers : schepene, geboren Baarle-Hertog 9 oktober 1674

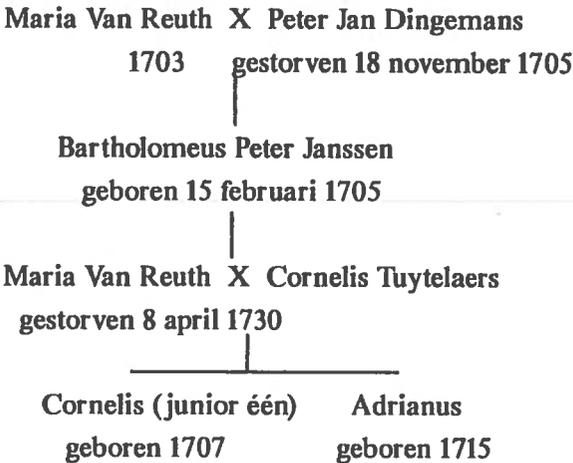
Cornelis is schepene, landbouwer en brouwer. Hij bezit heel wat eigendommen in Baarle-Nassau. De meeste daarvan bevinden zich te Ulicoten.

Zijn herberg vlakbij de kerk (toen nog een kapel) bestaat uit een woonkamer (tevens de herberg), keuken, zuivelkelder, bierkelder, twee opkamertjes boven de kelders, moos, zolder, stal en werft. Langs buiten bereikt men de schuur, brouwerij, paardenstal en turfschop.

Deze eigendom ligt ten noorden van de 'Kapelstraat, de oude naam voor onze Dorpsstraat, en hoort dus bij het buurtschap Hazenberg. De totale oppervlakte van huis, erf en brouwerij bedraagt 6 are 42 ca. De brouwerij is zo'n 37 ca groot.

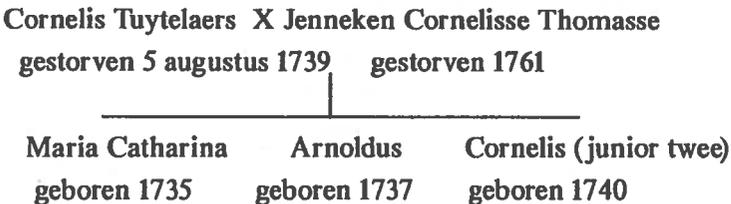
Cornelis Tuytelaers trouwt in 1706 met de jonge weduwe Maria Van Reuth. Haar zontje, Bartholomeus P Janssen, is één jaar oud. Er worden van hen twee kinderen geboren: Cornelis (junior één) en Adrianus.

Nog enkele genealogische gegevens:

Maria Van Reuth sterft in 1730. Cornelis hertrouwt met Jenneken Cornelisse Thomasse in 1734. Er worden nog drie kinderen geboren: Maria Catharina, Arnoldus en Cornelis (junior twee).

Nog meer genealogische gegevens:

Na het overlijden van zijn stiefvader in 1739, woont Bartholomeus met zijn gezin drie jaar lang in het brouwershuis. Daarna is het de beurt aan zijn halfbroer Cornelis (junior één) Tuytelaers en zijn gezin. Cornelis blijft brouwer tot bij zijn dood in 1767.

Op 7 december 1748 wordt de herberg met de brouwerij uit de nalatenschap

van Cornelis tuytelaers-Van Reuth als volgt verdeeld:

Bartholomeus erft als moederlijk deel een vijfde part van de herberg, de brouwerij en ongeveer 9,7 ha grond. Bij deze gronden horen o.a. een heiveld achter de herberg; de Moetsen, Reyt en Armhof in de Bosstraat; een heiveld te Strumpt; de Reep, den Hasenberg en den Bosakker.

Zijn twee halfbroers erven als vaderlijk en moederlijk deel ieder twee vijfde part. Bij de herberg hoort dan eveneens een jeneverstokerij. De totale waarde van deze eigendom bedraagt 1.895 gld.

Op 9 maart 1762 volgt er na het overlijden van Jenneken Cornelisse Thomasse opnieuw een verdeling. In onderling overleg worden alle erfgoederen herverdeeld. Zo erft Maria Catharina Tuytelaers vier vijfde part van de herberg met brouwerij en gronden.

Deze Maria Catharina Tuytelaers is gehuwd met Cornelis Batholomeus Jansen, de zoon van haar stiefbroer (Bartholomeus). Die bezit nog steeds het resterende 1/5de part van de eigendom.

Nog voor de herverdeling is de herberg volledig door een brand vernield. Er wordt gestart met de heropbouw. Ondertussen herstelt Cornelis B. Jansen van een zware ziekte.

Op 12 mei 1770 wordt zijn vader, Batholomeus Peter Janssen, voor de volledige 5/5de parten de nieuwe eigenaar. Daartoe ruilt hij zinn eigen herberg tegenover de kerk met de 4/5de parten eigendom van zijn stiefzus/schoon dochter Maria Catharina Jansen-Tuytelaers. Batholomeus bewoont het brouwershuis tot bij zijn overlijden in 1781. Buiten herbergier en brouwer is hij tevens landbouwer en schepene: hij vertegenwoordigt Ulicoten in de schepenbank van Baarle-Nassau van 1744 tot 1781.

Zijn zoon Cornelis Bartholomeus Jansen-Tuytelars wordt de nieuwe schepen en brouwer te Ulicoten. Hij bewoont de herberg tot hij sterft in 1805.

Het duurt echter tot 1790 eer hij voldoende kapitaalkrachtig is om zijn zus Piernella (getrouwd met molenaar Johannes Kock) haar deel uit de erfenis terug te betalen en zo helemaal alleen eigenaar te worden van de herberg met de brouwerij.

Herberg, brouwerij en 9,7 ha grond worden op 4 december 1806 door de weduwe en de 10 kinderen Jansen-Tuytelaers verkocht aan Jan Bernard Geerts en zijn vrouw Petronella Reyntjens. De verkoopsom bedraagt 5.517 gulden en 15 stuivers.

Brouwer Jan Bernard Geerts geeft later zijn zaak door aan zijn zoon Petrus

---

Geerts. In 1881 verbouwt hij de herberg tot woonhuis. In 1882 vervangt hij de brouwerij door een schuur. Deze schuur wordt door kleermaker Hendrikus Hoefnagels aangekocht en bij zijn perceel grond gevoegd. Later behoort deze grond toe aan de weduwe A. van Opstal. De schuur wordt afgebroken. Op de plaats daarvan komt de R.K. Bijz. Meisjesschool van de zuster Dominicanessen, daarna R.K. Kleuterschool. Momenteel is ook de school alweer verdwenen en loopt er een nieuwe weg over de grond van de vroegere brouwerij: de Kloosterstraat.

Het woonhuis zelf wordt na Petrus Geerts bewoond door zijn dochter M.E. Geerts, gehuwd met H.A. Martens.

Zij bouwen in 1919 op dezelfde plaats een nieuw woonhuis, het huidige nr 50 in de Dorpsstraat te Ulicoten. Achtereenvolgens wonen hier J.F.C. Martens, P.J.C.J. Tuytelaers, M.P.T. Martens en Walter A.C. Leyten-Martens.

Herman Janssen

DE LEUVENSE REIS VAN ADRIAEN DE ROY UIT TILBURG 1641.

Specificatie voor Wouter Kievits, gedaen van den tweeden januari 1641 totten 13n dito inclus, vant vuer brengen van Adriaen de Roy in studio tot Loven, als volgt:

2 januari Inden ersten vertert tot Bale int gens reysen, met mijnheere de Roy pert en kare met den voerman, doer ophouden der soldaten, de somme van drie gld. vyftien st.

3 januari Item des anderen dachs tot Hoochstraten ontbeten, vertert met Adriaen de Roy, ter somme van 17 st. Item des avonts op de locht daer wij met ons beyde mosten vernacten en Adriaen de Roy eenen malyt gedaen, samen met bier en cost ter somme van vyftien st. twee ort.

4-6 januari Item tot Antwerpen in twe dagen en twe nachten overmits en swaren ysganck, dat wy niet en costen vertrekken, vertert met noch enige goede kennisse van Adriaen de Roy, samen de somme van vyf gld. seventien st. 2 ort.

Item betaelt aen Adriaen de Roy binnen Antwerpen, dat den selve binnen Antwerpen hadde uyt te geven, ter somme van drie gld. vuyftien st.

6 januari Item betaelt aen veer van Antwerpen op Willebroeck overmits den grooten ysganck vande vergatten van yder vyftien st. loopt

Item tot Willebroeck wat ontbeten, daer samen vertert achttien st.

Item betalt aen enen jongen, die ons beyden van Willebroeck op Mechelen (brocht), twee st.

6-7 januari Item tot Mechelen vertert des avonts en des anderendachts smorgens, om dat men most wachten tot smiddachs met noch vier st. aent

---

meysen, same ter somme van ses gld. vyftien st.

Item tot Mechelen aen Adriaen de Roy gegeven, om lint te copen in syn schoenen, twalif st. 2 ort.

Item betaelt van vracht van Mechelen op Loven voer ons beyde, de somme van twee gld. acht st.

Item betaelt aen een partye ruyter tusschen Loven en Mechelen ter somme van vier en twintich st.

7-9 januari Item vertert tot Loven in twee dagen met ons beyde vier st. aent meysen samen acht gld. vier st.

Item betaelt int Collegie van 't Vercken voer een vierendel jaers montkosten voor Adriaen de Roy een en vertich gld. vyff st. ende voor opschryven seven st. 2 ort.

Item betaelt aen Adriaen de Roy tot Loven, ter somme van dertich gld. ende dat tot syn wetlyckheyd.

---

10 januari Item betaelt men enen voerman, die my alleen voerden van Loven tot Mechelen, ter somme van vier en twintich st.

Item vertert tot Mechelen, int wederom keeren, ter som van achttien st. 2 ort.

Item betaelt aen schepvracht van Mechelen op Antwerpen, als mede int schip vertert overmits den ysganck als mede van wermen, samen ter somme van achttien st.

10-12 januari Item vertert tot Antwerpen in twee dagen en twee nachten, overmits de voerliden niet uyt en voeren oft vuyt en reden, met aent jonckwyf gegeven, samen ter somme van twee gld. veertien st.

Item verloren aen een severyn twintich st. (Den souvereyn en hebben ick nyet getelt, maer patacons)

Item verlore den pattacons op dese reyse vuytgeven overmits ick die vyf hebbe moet en geven voer acht en vertich st. ter somme van.

Item tot Loven nedergeleyt voer Adriaen de Roy ten huuse van Jan vander Buricht, by kennis van Huybert de Roy, de somme van negen en vertich gld. twelf st. 2 ort.

12 januari Item betalt tot Hoochstraeten overmits ic tot vrindenhuyse was gelooisierd ant meysen gegeven ses st. dient voer memorie.

Item betalt aen den bode van Dornick van syn cofferen over te brengen als van tol mede ter somme van drie gld. veertien st. twee ort, blykende by quitantie

13 januari Item int werderom comen tot Bael vertert met ontbyt en samen ter somme van negen st.

Daer op my aengesteld van wegen Adriaen de Roy tewelick den licentiaet de Roy my getelt heft, van het gelt door menher commis VerElst de somme van 175 gld., soo dat ick hebbe 7 st., welke 7 st. my den schouteit van Tilboirch heft wederom gegeven den 18 januari 1641.

Genealogische Aantekeningen:

Adriaen de Roy was gedoopt te Etten, 15 oktober 1620 als zoon van Mr. Hubert de Roy, Heer van de Goirdonck en secretaris van Etten overleden 1622 en Cornelia VerElst, dochter van Adriaen VerElst, secreatris van Etten en Willemkje Huijbert van Andel, dochter van Huijbert Wouters, schout van Andel. Hij droeg de voornaam Adriaen" wesende ter eeren Goidts ende memorie van Adriaen VerElst d'oude zaliger my medehuysvrouwen vader secretaris alhier tot Etten geweest", volgende de aantekeningen van zijn vader.

Hij werd ten doop gegeven door: a. Mr. Jan de Roy, schout van Tilburg en Goirle en rentmeester van Schet van Grobbendonck, den

bekende verdediger van Den Bosch, wonende op "Den Hoevel" te Tilburg, zijn grootvader; b. Mr. Adriaen VerElst, drossaard van de Stad en Lande van Steenberghe, wonende aldaar in "De Oude Pastorie" ; c. jonkvrouwe Jacomijne van Maesland, weduwe van sieur Hendrick van den Broeck, in zijn leven schout van Etten. (zijn oudoom Claes VerElst, schout van Lille (1592-1607) en van Gilze (1616), die 23 augustus te Gierle 1620 overleed en aldaar in de kerk begraven werd).

Men treft hem in 1646 aan als licentiaat in de rechten en secretaris van Alfen, Baerle en Chaem. Blijkens zijn testament, verleden voor noratis Dirven te Princenhage d.d. 2 januari 1647, was hij ernstig ongesteld en

woonde hij ten huize van zijn oom, mr. Adriaen VerElst op de Boverije (thans kasteel Bouvige) te Ginneken. Hij overleed aldaar, 26 januari van dat jaar en werd den 30ste d.o.v. in het hoog koor van Etten bij zij ouders begraven. Hij was enige zoon en had nog twee zusters, die als zijn erfgenamen optraden, Angel de Roy, gedoopt te Etten 14 mei 1615 en gehuwd met Jacque van Asten, secretaris van Gilze en Rijen en Catharina de Roy, gedoopt te Etten 14 februari 1618 en 12 oktober 1649 gehuwd met jonker Henricus Martinus Cauwegom, licentiaat in de beide rechten en drossaard van Gheel.

Wauter Kievits, was een lakenkoper uit s'Hertogenbosch, die aldaar in 1597 in de St.Jan was gedoopt. Na de val van Den Bosch, vertrok hij met zijn gezin naar Tilburg, waar hij reeds in 1635 regerend burgemeester was.

Zijn ouders Aert Roelofszn. Kievits en Margriet van Esch bezaten o.a. in 1626 goederen te Hoogstraten "wegens de achtergelaten goederen van Geert Cornelis Boterschot, bij dode van Peter de Cnodder en Magdalena van Alfem". Zijn moeder was de weduwe van Adriaen Adriaenssen uit Hoogstraten. Zijn halve broer Jacob Adriaensen was lakenkoper te Roosendaal en aldaar gehuwd 27 juni 1623 met Maijke de Cnodder, geboren te Hoogstraten, dochter van Peter de Cnodder en Magda van Alfem.

Tezelfdetijd woonde te Atwerpen nog een Bosschenaar, Gielis Kievits, schepen van Antwerpen en waardijn van de lakenhal, overleden 13 april 1651 en begraven in de St.Pauluskerk.

s'Zomers verbleef hij, in zijn hoedanigheid van schout van Schoten, van wegen de abt van Villiers, op 't Schotenhof. Deze was 5 juni 1601 in de O.L.Vrouwe kerk gehuwd met een meisje uit West-Vlaanderen, Catharina uijt den Eeckhout (de getuigen waren o.a.: Heer en mr. Jan Kievits, licentiaat in de Godheid en Jacques de Fourmenois). Zijn zoon, mr. Jan Kievits S.T.B., pastoor van Merxem (1638), was 10 november 1613 in de O.L.V.kerk gedoopt. Zijn grafzerk bevindt zich nog in de kerk van Merxem. Zijn kleinzoon mr. Jan Gieliszn. Kievits, licentiaat in de Godheid, was pastoor van Bouchout en daarna van Eekeren en vermoedelijk de laatste mannelijke nakomeling van zijn lijn.

De broer van schout Kievits, heer en meester Jan Kievits, pastoor van de St.Jan te s'Hertogenbosch, de getuige bij zijn huwelijk, was een talentvol kanselredenaar. Zijn vader was Gielis Kievits, lakenverkoper van Den Bosch en heer van Terborcht te Oisterwijk, gehuwd met Anna van Boort. Zijn grootvader Cornelis Kievits van Vlijmen, was eveneens heer van Terbocht (1536) en gehuwd met Barbara Gielis Proost uit Gierle. Deze laatste had o.a. een broer Albert Kievits, kannunik van St.Peter te Leuven, een broer

Willem Kievits te Turnhout, een broer Jan Kievits, baljuw van Montjoy en nog een zoon werd van de schouten Kievits van den Hill in het land van Altena.

(uit: Hoogstraten's oude huizen en families, 1943.)

N. Ragas-Joosen

Hout als brandstof

Mijn grootmoeder, die nu 138 jaar zou zijn, was een echt natuurmens en van haar heb ik veel gehoord over oude gebruiken.

Zo'n anderhalve eeuw geleden was het - vooral bij de beter gesitueerden - de gewoonte om een soort ritueel te maken van het gebruik van de open haard. Om bepaalde geuren te verkrijgen gebruikte men dan vaak een assortiment van verschillende houtsoorten. Bv. bij een gezellige wijnavond prefereerden veel mensen achterin de haard hulst en berk en voorin vruchtbomenhout (appel, peer of kers). Jeneverbes erbij was heerlijk, maar het hout hiervan is altijd duur en moeilijk te krijgen geweest.

Op de buiten van de Veluwe kwam het gebruik van de jeneverbes meer voor, want op de hei stonden jeneverbesstruiken genoeg. Tegenwoordig is men al tevreden met wat dunne twijgen.

Na het diner werden nog meer houtsoorten gebruikt. Vaak werd het vuur aangemaakt met larixtakken en als die goed brandden, werden er droge eikeblokken opgegooid.

Was deze massa goed doorgloeid, dan werd achterin een stobbe van de hulst gelegd en meer naar voren appel, kersehout en berk.

Er werd en wordt veel geëxperimenteerd met allerlei houtsoorten, en terecht, want smaken verschillen. Hout als brandstof wordt niet alleen gebruikt in de open haard, maar ook om er vlees en vis mee te roken, meestal een houtsoort bij een bepaalde vis- of vleessoort; ook wel in de vorm van zaagsel of houtkrullen.

De jeneverbes is hierop een uitzondering, die wordt, als 't kan, vaak gebruikt. In bepaalde gevallen worden er een paar takjes hiervan bijgegooid om een wijnachtige bijmaak aan het produkt te geven.

Cederhout is altijd zeer geliefd geweest bij het roken van vis, maar is wel een dure houtsoort.

Over het algemeen werden coniferen-soorten weinig gebruikt bij het roken, want de grote hoeveelheid hars die er in zit, geeft een onaangename bijmaak. Wanneer de boeren de ham rookten, deden ze dat graag met eikhout.

Soms is er wel aan schaarse houtsoorten te komen, als men bv. iemand kent die een bepaalde boom of heg opruimt. Ik heb een collega gehad, die een oude appelboomgaard voor een prikje opkocht, omdat die niets meer opleverde. Hij heeft samen met een kennis de boomgaard geroid en gezaagd. Het was een zwaar en lastig karwei, maar hij had een geurig haardvuur als geen ander en heeft er enkele jaren royaal van gestookt.

Natuurlijk moeten we in ons enthousiasme geen rooibouw gaan plegen, maar wel ogen en oren goed openhouden en proberen bij het opruimen van bomen en struiken takken te vragen en niet vergeten, de stobben in de grond er uit te halen, die branden lekker lang.

Levend hout wordt liefst nooit meteen gestookt, maar kan beter een jaar drogen.

Op veel scholen werd vroeger een versje geleerd over de eigenschappen van hout en je vindt het in veel afwijkende vormen nog terug.

Mijn grootmoeder leerde ons kleinkinderen dit houtversje. Misschien is het bij sommigen onder u ook bekend.

Blokken voor 't vuur

*Blokken voor 't vuur
Moeten branden menig uur.
Hij die brandhout dus gaat kappen
Moet kennen alle eigenschappen.*

*Beukenhout is prima voor de stook
't Brandt helder en goed is het ook.
Haagbeuk moet je eerst vergaren
En 't dan een jaar lang droog bewaren.*

*Dit telt ook voor wilg en eik
En voor de peppel is 't gelijk.
Lorkeblokken geuren naar spar
Maar de vonken maken het te bar.*

*Taxis-pijn-en kastanjehout
Warmen goed, als is het nog zo koud.
Berkeblokken branden te snel,
Elzehout smeult, dat gelooft het wel.*

*Kastanjeblokken moet je in de herfst vergaren
Om ze in 't vuur lang te bewaren.
Jenever: de smaak, de bes: de odeur,
Jeneverbeshout heeft de fijnste geur.*

*Hulst en iep zijn tegengesteld
Hulst is als was en brandt versneld,
Terwijl de iep meer lijkt op vlas:
Je ziet geen vlam, en toch wordt het as.*

*Kerse-appel-en perehout
Brandt geurig, aangenaam en vertrouwd.
Als je ze kopen kunt, neem ze maar,
Heel de kamer geurt ernaar.*

*Wil je 't beste hout bekomen
Neem dan hout van essebomen.
't Is glad en grijs, brandt groen en oud
En is zijn gewicht wel waard in goud.*

A.J. van Eijl-v.d. Klashorst

Arme Amalia (8)

In onze vorige nieuwsbrief liet deze rubriek u in de steek!

Helaas... wij waren toen zo druk in de weer met het pers-klaar maken van 'Baarle in Stukken', dat we gewoon nergens anders tijd voor hadden. Nu doen we weer mee, want er is veel te melden.

* Een prachtige schenking kregen we van Mevr. Harmsen-Gulickx. Via An Gulickx bezorgde zij ons een puntgave lange merklap. U kent die wel hé... zo'n lange strook textiel met een complete verzameling oefeningen in naaien verstelwerk, siersteken en sierranden.

* Jozef Bax hielp ons goed vooruit bij het samenstellen van de tentoonstelling 'Kroniek van 1000 jaar Baarle'. Hij leende ons enkele interessante voorwerpen. Tevens deed hij een mooie schenking. Een wasschaal met lampetkan en wastafel-accessoires, een sacristie-lavabo, een strijkijzer, twee metalen schildjes met symbolen van jaargetijden, een ontzettend oud houten deurtje uit zijn vroegere kelder (achter dit deurtje lag heel vroeger het jenevervat!), een map met bladmuziek, een grote ingelijste oorkonde van de gouden bruiloft van Toon Brouwers (zestig jaar oud!), een eveneens ingelijst industrieel ereteken van Toon Brouwers en een verzameling eretekens, diploma's en onderscheidingen die betrekking hebben op de muzikale verdiensten van Jac Brouwers. Mooi materiaal waar onze vereniging nog eens iets goeds mee moet doen.

* De fam. Schoones gaf ons een interessant houten kastje, waar eierrekjes ingebouwd zitten. Een mooi gemaakt stukje!

*Van Rick Van der Flaas kregen we een ouderwetse kinderstoel, compleet met kakpotje en telraampje (of die twee voorzieningen iets met elkaar te maken hebben...).

*Frits en Terry Bayens in Ulicoten houden er rekening mee dat ze nog eens gaan verhuizen. Vader Bayens was schoolmeester en dat is goed te merken nu ze met opruimen zijn begonnen.

Wij kregen een ruime verzameling boeken en ingebonden tijdschriften die betrekking hebben op onderwijs en opvoeding. Een paar voorbeelden gebruikten we al bij onze 'Kroniek...'-tentoonstelling.

* Van de fam. van Berkum uit Oss (helemaal uit Oss?;;;Ja, maar da's

familie, zie je!) kregen we ook wat leuke spulletjes: een echt antiek brilletje, twee jaren-'50-brillen, een ouderwetse benzineaansteker, oud scheergerei (twee scheermesses, een stuk aluin, een doosje shaving-stick, twee scheer-kwasten, een zeepbakje, twee gilette-'krabbers', een doosje scheermesjes en een staaf scheerzeep), twee oude wegenkaarten, een map met kunstreproducties en nog een paar boeken.

We zijn vooral blij met de verzameling scheerspullen.

* José en Ad Jacobs brachten een ontbijtsetje van een eerste communicant mee. Die werden vroeger vaak cadeau gegeven op zo'n grote dag. Het setje was al een paar keer in de buurt van de prullenbak geweest maar kwam uiteindelijk toch goed terecht.

Zo hoort dat!

* Ineke van Strijp, lange tijd bezig geweest met de ontruiming van het grote huis van haar oude tante had weer wat: 15 glazen toverlantaarnplaatjes, drie blauwbedrukte eetborden en een doosje buitenlandse luchtbuskogeltjes (hoe verzint ze het?!), een verzameling ouderwetse flessen, compleet met chemicaliën. De oude dokter Govaerts zal hier vroeger wel medicijnen van gemaakt hebben. Er was ook nog een wit-geëmailleerd 'zeefje' bij.

* Uit de oude smederij van Louis van Puyenbroek kregen we: eenouderwetse handboormachine, een lange wagenmakers-houtboor, een rasp voor paardehoeven en een dubbel blok sunlightzeep.

* Louis Verschuere bezorgde ons een fraaie zaklantaarn en een pen van een haargetouw (u kent dat toch... zo'n 'aambeeldje' waarop de zeis scherp geklopt werd).

* Van de fam. De Bruyn kregen we een oude provinciekaart. Die kan nog interessant worden als de gemeentelijke herindeling doorgaat!

* We komen goed in de scheerspullen zitten, want Wil Olieslaegers bracht een staaf colgate-scheerzeep mee en een scheerzeep-tablet van eht merk 'Ge-Ef-Es'.

* Soms komen voorwerpen bij ons terecht via allerlei omwegen. Zo kregen we van Ad Jacobs een melkbus die geschonken werd door J.P. de Cock-Roymans uit Turnhout. Naar alle waarschijnlijkheid hoorde deze melkbus (met no. 331) thuis op de boerderij van Jan Voeten in Baarle-Hertog.

* Co van Riel schonk ons een mooie complete spoorweg-seinlamp. Die hebben we meteen een plaatsje gegeven op de 'Kroniek...' -tentoonstelling.

* Een 'supergift' kregen we van Piet de Greef. Hij is een broer van Broeder

---

Stanislas, die onlangs overleed.

Broeder Stanislas was jarenlang hopman van de Baarlese verkenneren. Hij was meer dan hopman! Er zullen weinig verkennerengroepen geweest zijn die het peil van 'onze' groep haalden.

Ik weet dat de dood van broeder Stanislas de herinnering aan die fantastische club weer heeft doen oplaaien; ook bij ons. Daarom is het zo mooi dat de heer de Greef ons drie stampvolle albums met foto's van verkenneractiviteiten schenkt. Honderden foto's zijn het! Prachtig.

Er waren ook nog twee trommels bij van de vroeger verkenneren-drumband. Ooit maakte broeder Stanislas uit gedreven messing (hij kon immers alles!) een volledige verkennerenshoed met de tekst "Eens verkenner, altijd verkenner". Die hebben we ook gekregen!

We doen meteen een oproep aan alle oud-verkenneren... Ga a.u.b. op zoek naar verkenneren-herinneringen. Er moet best nog wat te vinden zijn. Amalia heeft zich voorgenomen de geschiedenis van onze verkenneren nog eens te gaan uitspitten.

Bij voldoende medewerking moet er ook een speciale tentoonstelling te maken zijn.

Misschien weet u ook dat wij al in het bezit zijn van enkele 'logboeken'. Het begin is dus gemaakt.

* Tenslotte: we kregen (...en ik weet nog niet van wie!...) een heel merkwaardig pootstokje. het is gemaakt van een stuk bot. Je kunt duidelijk zien dat het veel gebruikt is.

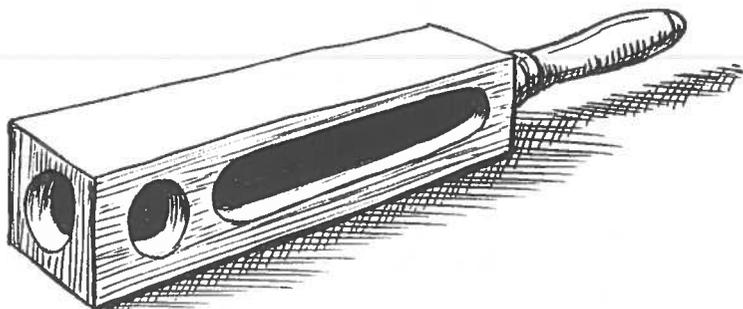
*Vraagtekens rijzen bij de volgende gift: een klein houten stukje gereedschap. Als u, lezer, weet wat dit voor een gebruiksvoorwerp is, dan zou ik dat heel graag van u vernemen.

Het hele ding is ongeveer 25 cm lang. Het vierkante deel is hol en ook aan de achterkant zit zo'n lange groef.

Alle schenkers heel, heel hartelijk dank.

Antoon van Tuijl

PS. Wat we ook nog willen vermelden is het feit, dat Fekke van Dijk keurige passe-partouts gemaakt heeft voor de serie prenten waarmee we de raadzaal in ons heemhuis aankleden. Ook daarvoor hartelijk dank.

*Het hele ding is ± 25 cm lang.
Het vierkante deel is hol en ook aan de
achterkant zit zo'n lange groef.*

Zeskamp

Ter gelegenheid van het 1000 jarig bestaan van Baarle werd zondag 16 mei op het terrein van Gloria UC een zeskamp georganiseerd, waarbij plaatselijke verenigingen en groeperingen zich van hun beste (sportieve) kant konden laten zien.

Natuurlijk kon op deze zeskamp een dynamische vereniging als de heemkundekring niet ontbreken! Daarom werd besloten om de handschoen op te nemen en een team af te vaardigen. Na een week zwaar ronselen kwam het volgende team tot stand:

Ad Jacobs 1 (team-leider)

Peter van de Heikant

Ad Jacobs 2

Herman Jacobs

Fons Raeijmaekers

Johan Remeijssen

Hugo Roelants

Frans Staes

Johan Staes

Marcel van der Vloet

Voor het eigenlijke begin van de wedstrijd moest elk team het onderdeel aangeven waarop de joker ingezet zou worden. Dit bewuste onderdeel zou later bij de afrekening dubbele punten opleveren. Daar een sterke eindsprint meestal de overwinning oplevert, werd besloten om onze joker op het laatst te spelen onderdeel in te zetten.

Het eerste spel was een soort stormbaan. Helaas was onze eerste klap geen daalder waard, ons van te voren ingestudeerd tactisch concept bleek niet vlekkeloos te werken of werd slecht uitgevoerd. Door deze ervaring bleef er van de overtuiging dat we onoverwinnelijk waren niet veel meer overeind.

Het volgende obstakel, de zeephelling, werd gelukkig veel beter genomen. Na een wat aarzelende start kwam er flink schot in de zaak, waardoor ons team bij dit onderdeel verdienstelijk in de voorhoede eindigde.

Tijdens het derde onderdeel moesten via diverse horden en wipplanken emmertjes gevuld met water doorgegeven worden om zo een regenton te

vullen. Het vierde spel was hier een variatie op, nu moesten de emmertjes via een vreemde op de rug gedragen constructie overgebracht worden om de regenton te vullen. In beide gevallen gebruikten we de linker regenton. Opvallend was dat de groepen die gebruik hadden gemaakt van deze linker regenton beduidend minder scoorden dan degenen die de rechter ton als hun leeggetpunt hadden. Toeval of was er sprake van een meetfoutje? Enfin, een mysterie meer of minder in Baarle maakt ook niet uit.

Bij het volgende spel moest door middel van bekertjes via een smalle balk over een zwembad zoveel mogelijk water naar de andere kant gebracht worden. Een concurrerende ploeg moest door middel van het gooien van natte sponzen beletten dat dit ook daadwerkelijk gebeurde.

Natuurlijk hoop je dan op een zwakke tegenstander. Geluk was echter niet onze grootste troef. We troffen als tegenstanders de latere winnaars de KPI, de enige ploeg waarin zich handballersbevonden. Na het spel bleek echter dat we even goed hadden gescoord als onze met veel werptalent gezegende tegenstrevers, wat ontegenzeggelijk een goed resultaat te noemen is.

Aan het einde van de middag mochten we dan het spel doen waar we onze joker op ingezet hadden. Het spel, het overbrengen van zakjes met water al glijdende door een soort tunnel, liep als een trein voor onze groep. Op een gegeven moment brak er echter paniek uit. De zakjes waren op! Met gebruikte zakjes (lees kapotte zakjes) haalde we het einde.

Het resultaat was natuurlijk tereurstellend, weg dubbele punten. Even werd er nog gedacht aan een protest. Daar echter tijdens deze zeskamp het motto van meedoen is belangrijker dan winnen zeker zijn opgang deed, zagen we hiervan af.

Uiteindelijk werd het team van de heemkundekring elfde. In het licht van het resultaat van ons jokerspel een aanvaardbare plaats.

Uiteraard dienen bovenstaande serieuze strijdverhalen met een korreltje zout genomen te worden. Het team heeft een gezellige middag achter de rug en wil langs deze weg de organisatie van het evenement bedanken. Een dergelijk toernooi is zeker voor een (jaarlijkse) herhaling vatbaar, vooral als men wederom de weergoden zo op de hand heeft.

Herman Jacobs

---

bestuursvergaderingen

De volgende bestuursvergaderingen liggen onder voorbehoud van wijziging vast voor de volgende data:

30 november 1992

Leden die vragen of voorstellen hebben die ze aan het bestuur willen voorleggen, kunnen die indienen op het heemhuis Kerkstraat 4 2387 Baarle-Hertog.

contributie

In de algemene ledenvergadering van 13 februari 1992 werd de contributie voor 1992 als volgt vastgesteld:

---

individueel lidmaatschap	fl.	30.00 /	550 BF
gezinslidmaatschap	fl.	40.00 /	720 BF
jeugdlidmaatschap t/m 20 jaar	fl.	10.00 /	180 BF

De meeste leden hebben hun contributie reeds via de acceptgiro of het overschrijvingsformulier in de vorige nieuwsbrieven overgemaakt. De leden die hun contributie nog niet hebben overgeschreven, vragen we dringend om hun lidgeld voor 1992 zo snel mogelijk over te maken. Bij voorbaat bedankt.

Indien er een fout in onze administratie geslopen is, aarzel niet om te bellen:

penningmeester: 014/ 69 95 86

secretariaat : 014/ 69 97 40

Abonnementen Brabants Heem en Taxandria

Onze leden die via de heemkundkring een abonnement wensen op een of beide tijdschriften, dienen dit voor het einde van het jaar op te geven bij het secretariaat of bij de penningmeester (tel. 014/69 97 40 of 014/69 95 86) of schriftelijk: Heemhuis, Kerkstraat 4 2387 Baarle-Hertog.

Leden die hun abonnement wensen op te zeggen, dienen dit ook voor het einde van het jaar door te geven.

Per 1 januari 1993 gaat een wijziging door in het tarief voor een abonnement op het tijdschrift van Brabants Heem: dit wordt verhoogd van 21 NLG tot 25 NLG.

Leden die een abonnement hebben op een of beide tijdschriften zullen bij de laatste nieuwsbrief van het jaar een acceptgiro/overschrijving voor hun abonnement van 1993 vinden.

Gelieve gewenste wijzigingen op tijd door te geven.

Bij voorbaat bedankt.

De penningmeester.

---

nieuwe leden

Mevr. E. Verhoeven p/a Pastoor de Katerstraat 31 Baarle-Nassau

Mevr. M. Loots Singel 20 Baarle-Nassau

Fam. Jacobs-van den Broek Visweg 22 Baarle-Nassau

M. Broos-Delahaut Klokkenstraat 12 Baarle-Hertog

Dhr. P. Van Breda Kapelstraat 21 Baarle-Hertog

Dhr. J. Bruurs Hoogstratensebaan 48 Baarle-Nassau

Openingsdagen archief gemeente Baarle-Nassau

Streekarchivaris A.M.C. Zorn zal op de volgende data in het gemeentearchief van Baarle-Nassau te consulteren zijn van 10.00 uur tot 16.30 uur en dit telkens op maandag en dinsdag :

23 en 24 november

21 en 22 december

Het centrale kantoor en de studiezaal van het Streekarchivaat te Oosterhout zijn dagelijks voor het publiek geopend.

Bezoekadres: Torenplein 10 (De Bussel) Oosterhout.

Correspondentieadres: postbus 10150 4900 GB Oosterhout.

Bij afwijking van het dagrooster kan geïnformeerd worden op het kantoor van het Streekarchivaat tel. : 01620-89895 of 89896.

Helpers schoonmaakploeg

Het heemhuis is een oud en waardevol gebouw. Stof en spinnewebben hebben echter weinig ontzag voor dit monument. Aan schoonmakers heeft men altijd en overal tekort. Wie wil een handje meehelpen aan het zuiver houden van het heemhuis?

U kan zich aanmelden bij Ineke van Strijp-van der Bok, tel. 014/ 699525.

Sponsoring

slagerij Frans Hermans
optiek Czyzewski b.v.
bakkerij Onder de Toren
slijterij De Drie Dennen
SRV Sjef Gielen

Slagerij Frans Hermans, optiek Czyzewski b.v., bakkerij Onder de Toren, slijterij De Drie Dennen en SRV Sjef Gielen willen onze vereniging sponsoren in een grote club-actie via de kassabons van beide winkels.

De bedoeling is dat de heemkundekring een jaar lang kassabonnen verzamelt onder de leden: van het totaalbedrag van de kassabonnen wordt 1 % op onze rekening gestort.

Wij vragen u dan ook om kassabonnen van beide winkels te bewaren en in de brievenbus van het Heemhuis te deponeren of aan de penningmeester te overhandigen.

Zo steunt u de heemkundekring.

Publicaties te koop:

De heemkundekring biedt de volgende publicaties te koop aan:

Baarle in de Branding	fl. 19.75	375 f
Vrouw in Verzet	fl. 19.75	375 f
Baarle in oude ansichten	fl. 14.90	275 f
Antoniteiten	fl. 25.00	475 f
Broeders in Baarle	fl. 5.00	90 f
Heilige Bernardus en de kerk van Ulicoten	fl. 5.00	90 f
Het onderwijs in Ulicoten (1803-1927)	fl. 2.50	45 f
Dagboek Piet Geerts	fl. 45.00	900 f
Naween van de oorlog Piet Geerts	fl. 45.00	900 f
Heemkalender 1993	fl. 5.00	90 f
Kalender 'de Zoeker'	fl. 2.50	45 f
Feestgids Stichting 1000 jaar Baarle	fl. 12.50	225 f
Jaarboek 1991 Baarle in de middeleeuwen	fl. 25.00	450 f
voor leden	fl. 20.00	375 f
Baarle in stukken (jaarboek 1992)	fl. 35.00	640 f
Kalenders met historische waarde	fl. 2.50	45 f
1988/1991		
Het Bels lijntje. Geschiedenis van de spoorlijn Turnhout-Tilburg	fl. 44.50	890 f

U kunt zich deze publicaties aanschaffen de eerste zondag van de maand op het heemhuis van 11.00-1300 uur of via telefonisch contact met het secretariaat 014/ 699740.

Ge het wa gemist!

"GRENZENLOOS" HEEMKAMP 1992 van BRABANTS HEEM.

Een indruk van het 44e Heemkamp van 19-22 augustus 1992 in het 1.000 jarige tweelingdorp Baarle Hertog-Nassau.

Op uitnodiging van de heemkundekring "Amalia van Solms" kwamen 150 deelnemers uit geheel Brabant, om zich te verdiepen in de historie, de bijzonderheden en wetenswaardigheden van Baarle en omgeving.

Al fietsend, begeleid en gegidst door de enthousiaste heemleden van Amalia.

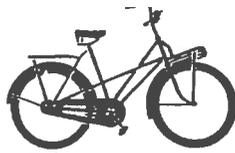
In deze dagen overschreden we, met een persoonlijk en speciaal paspoort, telkens weer de grens. We gingen van de ene naar de andere enclave, in een voor ons grote warboel van België in Nederland en Nederland in België.

Op de dag van aankomst werd dit "Heemkamp" geopend door de voorzitter van de Heemkundekring uit Baarle Hertog/Nassau. We werden welkom geheten door de Burgemeester uit Baarle Hertog en de standaard met de "Schildjes" van alle vorige Heemkampen werd overgedragen aan Heemkundekring "Amalia van Solms".

Na wat huishoudelijke mededelingen werd de avond gezellig met elkaar doorgebracht. Niet te laat, want de volgende dag zou het pas écht beginnen.

Met de zegen van "Boven", niet figuurlijk maar letterlijk, begon de eerste dag met miezerregen, die overging in een plensbui en een hoosbui werd en bleef, tot in Turnhout. Door het regengordijn zagen we, jammer genoeg, weinig van de schitterende omgeving. Het fietspad liep over het zg. "Bels lijntje".

Een duidelijk voorbeeld van wat we in Valkenswaard gemist hebben!

Met officiële stempels van de Belgische en Nederlandse douane in "het" paspoort en een hartverwarmertje van een plaatselijke distillateur kwamen we nat, maar veilig in Turnhout. De stemming was ondanks alles opperbest!

Hier werden we rondgeleid, hadden we een uitgebreide lunch, bezochten we het Kasteel van Turnhout, het Begijnhof- en kaart museum en de H. Hartkerk.

's Avonds terug in Baarle genoten we van een gezamenlijk diner en gezellig samenzijn met veel zang (Jaaaa..... dat voelen wij... aan ons hartje, aan ons hartje....) en volksdans.

De tweede dag hadden we na een gezamenlijk ontbijt, in drie groepen verdeeld, een overvol programma. Een tomatenkwekerij, Salvatorkapel, distilleerderij, kerk in Zondereigen, bezoek aan verzamelaars in Ulicoten, Bernarduskapel met interessante uiteenzetting van Prof. Bredero, een leerfabriek en nóg een privé-verzameling.

Een bijzondere kennismaking met mensen, hun werk, hun dorp en hun omgeving.

Na in twee dagen zo'n honderd kilometer gefietst te hebben, konden we 's avonds zomaar aanschuiven aan een heerlijk diner. Hierna weer gezellig samenzijn met zang en voordracht door de deelnemers. Pas in de kleine uurtjes werden de gastgezinnen, de camping, het Cultureel Centrum of de hotels weer opgezocht. Zo konden we weer fit, 's morgens om acht uur, aan het ontbijt verschijnen.

De laatste dag een wandeltocht door Baarle. In een dankwoord genoemd als een ei met twee dooiers, met veel gezamenlijks maar ook veel apart en daardoor zo uniek. Zo zijn er twee Gemeentehuizen, twee kerken, twee brandweerkorpsen, maar er is maar één muziekcorps en één riolering, één Cultureel Centrum en één heemkundekring, t.w. "Analia van Solms"!

Het is zeker de moeite waard om hiervan eens kennis te gaan nemen.

Dit Heemkamp werd afgesloten met een kloostermaaltijd. We begonnen met biersoep, daarna kregen we brood met Trappistenkaas en rijstebrij met bruine suiker toe.

Daarna volgde de officiële afsluiting door de voorzitter van de organiserende Heemkundekring. Doch dat kon pas na een kort overzicht door "het Hoog" van Brabants Heem, (wel twee keer). Toen kwam het "lang" en lang verwachte overzicht door niemand minder dan "Ridder Wim de Rooij uit Rooij", dit alles in aanwezigheid van een Wethouder van Baarle Nassau.

Dagen lang kunnen we hierover nog vertellen!

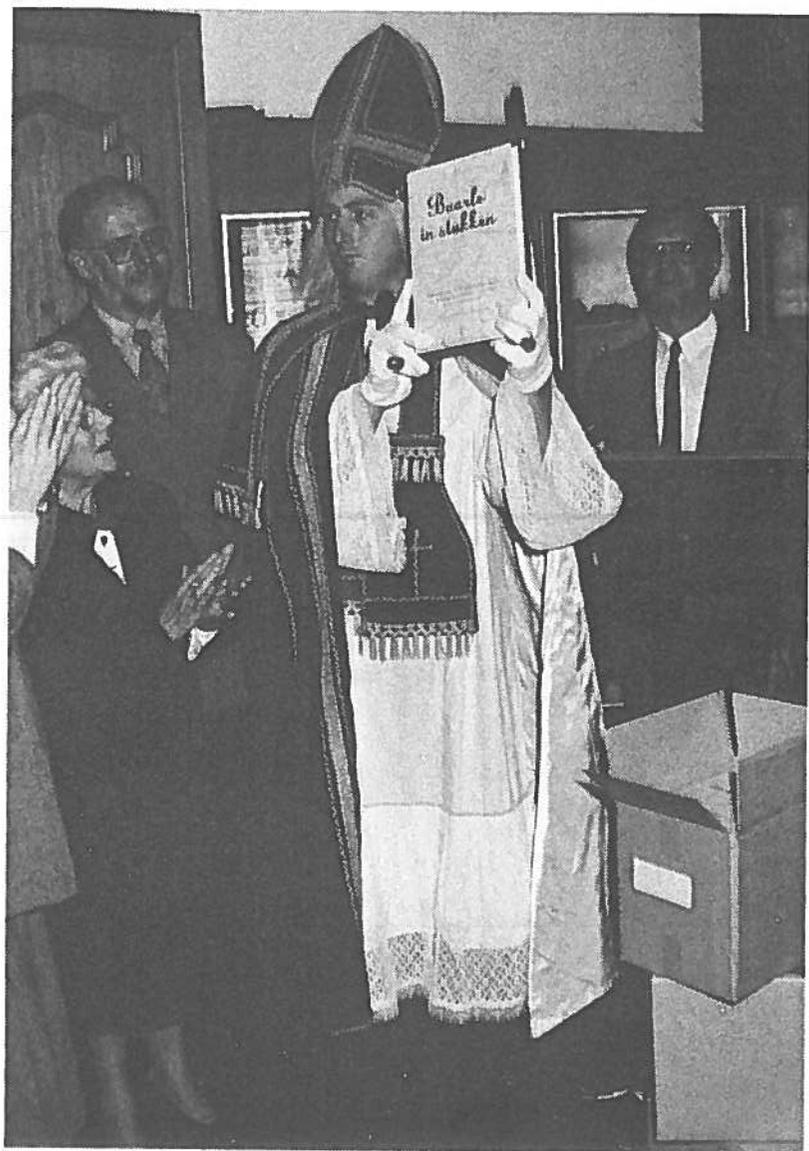
Opnieuw was het een speciale ervaring om samen te zijn met leden van andere Heemkundekringen uit alle windstreken van ons Brabant.

Veel dank daarom aan de gastvrije heemkundekring "Amalia van Solms"!

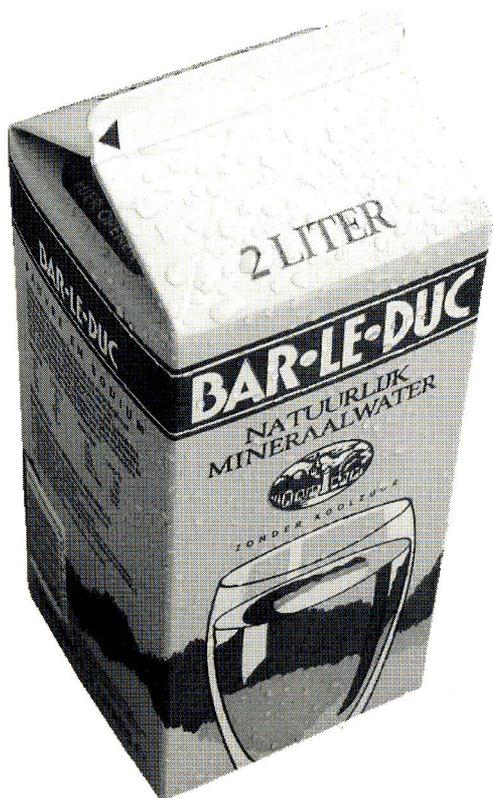
De vijf uit Valkenswaard.
Joke Peels-Mollen.

Baarle-Hertog/Baarle-Nassau 1000 JAAR

DRAAGBARE WATERBRON.

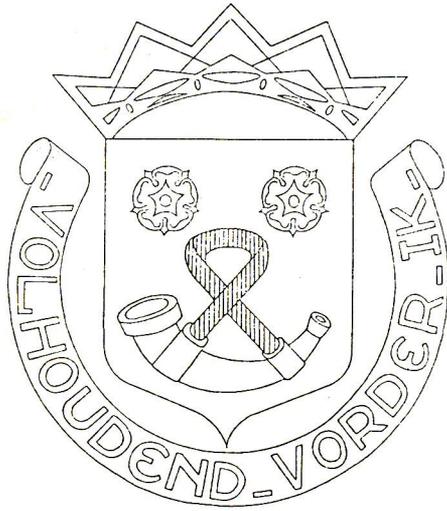
Steeds

méér mensen

drinken steeds méér

mineraalwater. Daarom komt

Bar-le-Duc als eerste in Nederland met een handig, licht, makkelijk mee te nemen 2-literpak. Niet van plastic, maar van karton. Een overvloedige bron laag mineraalhoudend, natuurlijk mineraalwater zonder koolzuur. En zo zuiver, dat het zelfs geschikt is voor de bereiding van babyvoeding. **BAR-LE-DUC**

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms', Kerkstraat 4, 2387 Baarle-Hertog